

Lausunto taiteen perusopetusta koskevan lainsäädännön ja rahoitusmallin uudistamisesta

TL 03.11.2025 § 116
641/00.04.00/2025

Opetus- ja kulttuuriministeriön asettama työryhmä on valmistellut ehdotuksen taiteen perusopetusta koskevan lainsäädännön ja rahoitusmallin uudistamiseksi. OKM pyysi lausuntoja työryhmän raportista lainsäädännön uudistamiseksi. Lausunnot pyydettiin antamaan viimeistään 30.9. mennessä. Koillis-Lapin musiikkiopiston lausunto **liitteenä 1**.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki taiteen perusopetuksesta, joka korvaisi voimassa olevan taiteen perusopetuksesta annetun lain. Lisäksi esitetään muutettavaksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia ja eräitä muita lakeja.

Laissa ei enää säädettäisi opetuksen järjestämisestä erikseen musiikkioppilaitoksissa tai muissa taiteen perusopetuksen oppilaitoksissa, vaan kaikista koulutusmuodon taiteenaloista säädettäisiin yhdenmukaisella tavalla. (Musiikki, tanssi, sirkustaide, kuvataide, arkkitehtuuri, käsityö, mediataiteet, sanataide, teatteritaide) Taiteen perusopetusta tarkasteltaisiin jatkossa sekä lain että rahoituksen tasolla yhtenä, kaikki taiteenalat kattavana kokonaisuutena.

Taiteen perusopetusta ehdotetaan opetettavan jatkossa kahden oppimäärän sijaan yhden oppimäärän mukaan. Oppimäärän laajuus olisi 50 opintopistettä. Opetusta annettaisiin taiteen perusopetuksessa 20 opetustuntia yhtä opintopistettä kohden. valtionosuusrahoitusta koulutuksen järjestäjä voisi käyttää kuitenkin enintään 1 500 opetustuntia oppilasta ja oppimäärä kohden.

Järjestämisluvut edellyttäisivät ammatillisten ja taloudellisten edellytysten lisäksi myös toiminnallisia valmiuksia. Nykyiset luvat säilyisivät voimassa, mutta niiden edellytysten täyttymistä tarkasteltaisiin siirtymäkauden alussa ja seurattaisiin jatkossa aktiivisesti.

Lakiin lisättäisiin säännös koulutuksen järjestäjien ja muiden toimijoiden yhteistyöstä. Lisäksi ministeriö voisi myöntää vastuutehtävän, jonka tarkoituksena on kehittää taiteen perusopetuksen toimijoita hyödyttäviä sisältöjä ja käytänteitä sekä alueellisesti että valtakunnallisesti. Tehtävää tuettaisiin valtionavustuksella.

Rahoitusmallin perusrakenne pysyisi ennallaan: yksikköhinta, suorite ja valtionosuusprosentti muodostaisivat edelleen rahoituksen perustan. Yksikköhinta ja opetustuntien enimmäismäärä vahvistettaisiin vuosittain. Valtionosuusrahoituksen perusteena olevia kriteereitä lisättäisiin nykyiseen verrattuna siten, että toteutuneen opetustuntimäärän lisäksi rahoituksen perusteeksi otettaisiin toteutunut oppilasmäärä ja oppimäärän suorittaneiden oppilaiden määrä.

Lisäksi säädettäisiin koulutuksen alueelliseen saatavuuteen liittyvästä vähimmäistasosta, jolla turvattaisiin vahvistettavien suoritteiden määrä niille alueille, joissa väestön määrä vähenee etenkin lasten ja nuorten ikäryhmissä.

Valtionosuuslaskentaa varten määriteltävä taiteen perusopetuksen oppilaskohtainen oppimäärän laajuus rahoituksen suoritteina olisi vähintään 1 000 opetustuntia ja enintään 1 500 opetustuntia. Tämä

tarkoittaisi sitä oppilaalle oppimäärän puitteissa annettua opetustuntimäärää, joka voitaisiin rahoittaa valtionosuusrahoituksella.

Toteutuneiden opetustuntimäärien painoarvo olisi 93 prosenttia rahoitusmallin käyttöönoton alkuvaiheessa. Tarkoituksena on, että suoritelmäärän vahvistamisessa huomioon otettavan oppilasmäärän ja oppimäärän suorittaneiden oppilasmäärän painoarvo olisi 7 prosenttia rahoitusmallin alkuvaiheessa jakautuen siten, että 6 prosenttia suoritteista vahvistetaan oppilasmäärän perusteella ja 1 prosenttia oppimäärän suorittaneiden oppilaiden määrän perusteella. Tämä 7 prosentin osuus muodostaisi niin sanotun suoritelmäärien lisäosan.

Suoritteiden vahvistamisessa otettaisiin huomioon oppilaitoksen toteutunut oppilasmäärä suhteessa kaikkiin taiteen perusopetuksen oppilaisiin. Samoin suoritteiden vahvistamisessa otettaisiin huomioon oppilaitoksen oppimäärän suorittaneiden oppilaiden määrä suhteessa kaikkien taiteen perusopetuksen oppimäärän suorittaneisiin oppilaisiin. Rahoituksen suoriteperusteinen lisäosa on nousemassa 7 %:sta 25 %:iin vuoteen 2040 mennessä. (oppilasmäärä ja päättötodistukset).

Laskenta olisi suhteellinen, eli suoritteiden vahvistamisessa otettaisiin huomioon oppilaitoksen toteutunut oppilasmäärä suhteessa kaikkiin taiteen perusopetuksen oppilaisiin. Samoin suoritteiden vahvistamisessa otettaisiin huomioon oppilaitoksen oppimäärän suorittaneiden oppilaiden määrä suhteessa kaikkien taiteen perusopetuksen oppimäärän suorittaneisiin oppilaisiin.

Ehdotus toteuttaa pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman tavoitetta uudistaa taiteen perusopetuksen lainsäädäntöä. Tavoitteena on opetuksen saavutettavuuden parantaminen eri taiteenalat huomioiden. Uuden lainsäädännön olisi tarkoitus tulla voimaan 1. tammikuuta 2027.

Valmistelija

Kansalaisopiston rehtori, kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut vastuualueen esihenkilö Heidi Laukkanen

Esittelijä

Vt. tulevaisuusjohtaja Tervonen Ilpo Kemijärvi

Päätösehdotus

Tulevaisuuslautakunta hyväksyy Kemijärven kaupungin lausunnon taiteen perusopetusta koskevan lainsäädännön ja rahoitusmallin uudistamisesta.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.